

Orientering om tilfluktsrom

Jørn Ove Myrvold

18. oktober 2019

Definisjoner

Tilfluktsrom:

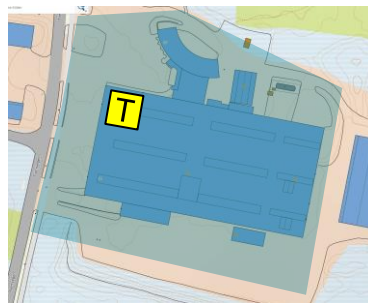
Permanent beskyttelsesrom som skal verne befolkningen mot krigshandlinger

Private tilfluktsrom:

Er for de om oppholder seg på den enkelte eiendom.

(Bygget og vedlikeholdt av eier)

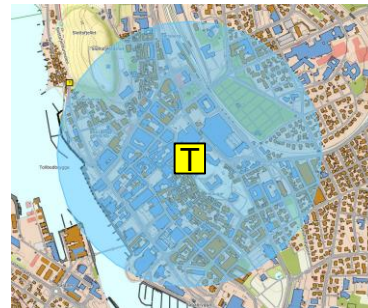
F. eks.
skoler,
borettslag,
industri,
kontorer,
butikker
sykehus

Offentlige tilfluktsrom:

Er for de som er i et område - «mannen i gata».

(Bygget og vedlikeholdt av offentlig sektor)

Status

Norge har i dag i underkant 20 000 tilfluktsrom med plass til omlag 2 500 000 personer.

- ca. 600 offentlige tilfluktsrom med omlag 300 000 plasser
- ca. 19 200 private tilfluktsrom med omlag 2 200 000 plasser.

Tilfluktsrommene har altså i dag en dekningsgrad på ca. 50 prosent av befolkningen.

Distrikt	Antall t-rom	Antall t-rom plasser	Andel tilfluktsromplasser på landsbasis	Dekningsgrad i fylket	Antall Off. t-rom	Antall Off. Plasser
Nord-Trøndelag SFD	408	49 500	2 %	45 %	18	6 300
Sør-Trøndelag SFD	1369	168 563	9 %		27	8 212

Verneevnen til tilfluktsrommene

Verneevnen er avhengig av når tilfluktsrommet ble bygget

		Eksplosive våpen ¹⁾			Farlige gasser m/ ABC-filter	Radioaktiv nedfall
		Luftsjokk	Splinter	Ras fra overliggende bygg		
Forskrift 1948		<i>Middels</i>	<i>Høy</i>	<i>Høy</i>	-	<i>Middels</i>
Forskrift 1966		<i>Høy</i>	<i>Høy</i>	<i>Høy</i>	JA	<i>Høy</i>
Forskrift 1976	A-rom	<i>Meget høy</i>	<i>Meget høy</i>	<i>Meget høy</i>	JA	<i>Meget høy</i>
	B-rom	<i>Høy</i>	<i>Høy</i>	<i>Høy</i>	JA	<i>Høy</i>
	C-rom	<i>Middels</i>	<i>Middels</i>	-	-	<i>Høy</i>
Forskrift 1995		<i>Høy</i>	<i>Høy</i>	<i>Høy</i>	JA	<i>Høy</i>

¹⁾Ingen tilfluktsrom er dimensjonert mot direkte treff av penetrerende våpen

Nybygging av tilfluktsrom

Justisdepartementet besluttet i 1998 å iverksette midlertidig stans i plikten til å bygge tilfluktsrom som fremdeles er gjeldende.

- Bygherrer som etter forskrift om tilfluktsrom kapittel II, har plikt til å bygge tilfluktsrom (utbygging mer enn 1000 m² i bruksareal), skal søke om dispensasjon til sitt Sivilforsvarsdistrikt om fritak fra plikten til å bygge nytt tilfluktsrom.
- Gjeldende praksis er at byggherren vil få innvilget sin søknad, men vil i henhold til Justisdepartementets beslutning kunne bli pålagt å utføre sikringstiltak i ettertid hvis dispensasjonsordningen endres.
- Kommunen må sørge for at dispensasjon foreligger i byggesaker

Plan- og bygningsloven
§ 21-5

Søknad sendes til postmottak@dsb.no og adresseres til tilhørende sivilforsvarsdistrikt

Ansvar hos tilfluktsromeiere

Eier og bruker av offentlig eller privat tilfluktsrom plikter å holde tilfluktsrommet i forsvarlig stand.

Sivilbeskyttelsesloven
§ 21, første ledd

Eier og bruker av private tilfluktsrom har ansvaret for tilfluktsromtjeneste i private tilfluktsrom.

Sivilbeskyttelsesloven
§ 22, andre ledd

Sivilforsvaret har ansvaret for klargjøring og drift av offentlige tilfluktsrom (tilfluktsromtjeneste) i beredskapssituasjoner.

Sivilbeskyttelsesloven
§ 22, første ledd

Kommunen plikter å bidra til gjennomføring av Sivilforsvarets oppgaver etter denne bestemmelsen

Tilsyn

Sivilforsvaret er tilsynsmyndighet på tilfluktsrom

Tilsyn av tilfluktsrom underlagt industrivernet er delegert til Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO)

Sivilbeskyttelsesloven
§ 29

SIVILFORSVARET		Tilfluktsromsrapport 1/2017				
Spjekk nr.	Spjekkpunkt	Flom-tilsyn	Kommentarer		Fyll	OK
6	Der ypperstikkene	4.2.1 4.2.2	☐		☐	☐
7	Pålitelighet	4.2.2	☐		☐	☐
8	Tenkbar/vektstyr	3.2.2	☐		☐	☐
9	Damp og avløp	3.6.2 3.6.6	☐		☐	☐
10	A-utgang romm til Løve	3.6.1	☐		☐	☐
11	Betongklasse	6.400	☐		☐	☐
	Nedgangsganger		☐		☐	☐
12	Der ypperstikkene	4.2.1	☐		☐	☐
13	Pålitelighet	4.2.2	☐		☐	☐
14	Tripp	3.3.13	☐		☐	☐
15	Rid over spjett	3.3.14	☐		☐	☐
16	Merkning på begge sider	3.5.1	☐		☐	☐
	Vurdertjenestefull		☐		☐	☐
17	Innsjekk	3.5.11	☐		☐	☐

Bruk i fredstid

Det er ønskelig at flest mulig bruker tilfluktsrommene i fred (bedre vedlikehold og samfunnsutnyttelse)

Tilfluktsrom kan i fredstid utnyttes til andre formål hvis rommets verneevne ikke reduseres og rommet raskt kan klargjøres som tilfluktsrom ved behov (innen 72 timer).

Bygningsmessige endringer som kan ha innvirkning på tilfluktsrommets verneevne skal forelegges Sivilforsvarets myndigheter for godkjenning før tiltaket iverksettes.

Søknad sendes til postmottak@dsb.no og adresseres til tilhørende sivilforsvarsdistrikt

Sivilbeskyttelsesloven
§ 21, andre ledd

Sivilbeskyttelsesloven
§ 21, tredje ledd

Frikjøpskonto

Ble innført i 1976, hvor byggherrer kunne under bestemte forutsetninger få fritak fra å bygge private tilfluktsrom, ved at de har betalt inn en bestemt sum til kommunens frikjøpskonto (Forskrift om tilfluktsrom fra 1995, §13).

Frikjøpskontoen skal brukes av kommunen til bygging eller opprusting av offentlige tilfluktsrom. Kontoen kan ikke benyttes til alminnelig drift og vedlikehold av tilfluktsrom.

Forskrift om
tilfluktsrom fra
1995, §22

Dersom et innbetalt beløp ikke nyttes innen 5 år etter innbetaling har funnet sted, kan beløpet disponeres av Direktoratet for sivilt beredskap til bygging eller opprusting av offentlige tilfluktsrom i en annen kommune.

Foreløpig ikke praktisert/foreløpig ønskelig å bruke midlene der de hører hjemme.

Bruk av frikjøpskonto

Bruk av kommunale frikjøpsmidler skal i forkant godkjennes av Sivilforsvaret.

Søknaden skal beskrive hva midlene skal brukes til og tilhørende beregnede kostander.

Etter godkjenning og arbeidene er satt i gang, tillates utbetaling av inntil 40 % av beregnede kostnader.

Når minst halvparten av arbeidene er utført kan ytterligere 40 % utbetales. Resterende 20 % utbetales når det er foretatt ferdigbefaring, eventuelle feil og mangler er utbedret og regnskap er godkjent av Sivilforsvaret.

Søknad sendes til postmottak@dsb.no og adresseres til tilhørende sivilforsvarsdistrikt

Sletting av tilfluktsrom

I utgangspunktet godkjennes ikke sletting/rivning av tilfluktsrom i henhold til St. meld. 17 (2001-2002) og 39 (2003-2004), hvor det ble vedtatt at eksisterende tilfluktsrom skal opprettholdes og vedlikeholdes.

Det gir imidlertid anledning til sletting av tilfluktsrom, når det foreligger "særlige omstendigheter". Det er ikke presisert nærmere i forskriftene hva som utgjør særlige omstendigheter.

Dagens praksis er at det hovedsakelig tillates sletting, dersom hele bygget med tilfluktsrommet skal rives.

Tillegg kan sletting tillates ved dårlig tilstand eller redusert verneevne, men ikke ved selvforskyldte ødeleggelser eller mangelfullt vedlikehold.

Søknad sendes til postmottak@dsb.no og adresseres til tilhørende sivilforsvarsdistrikt

Statlig tilskudd

Staten gir ikke lenger statstilskudd som følge av midlertidig byggestopp i 1998.

Mer informasjon

Sivilforsvaret.no

Du er her: Forside / Dette er Sivilforsvaret / Tilfluktsrom

Søk Meny ⋮

Tilfluktsrom

Tilfluktsrom er permanente vernerom som vil kunne redusere omfanget av skadar på befolkninga som følgje av krigshandlingar.

I Noreg er det om lag 20 000 tilfluktsrom, med plass til cirka 2,5 millionar menneske. Tilfluktsrom er plasserte i dei områda der ein reknar med at behovet er størst.

OFFENTLEGE OG PRIVATE TILFLUKTSROM

Offentlege tilfluktsrom er bygde for å kunne gi vern for allmenta, ved at dei menneska som måtte vere i nærområdet, kan sjåke vern i ein beredskapsituasjon. Det er kommunane som eig og held ved like offentlege rom.

Se offentlege tilfluktsrom i kart på denne siden [»](#) (ekstern lenke)

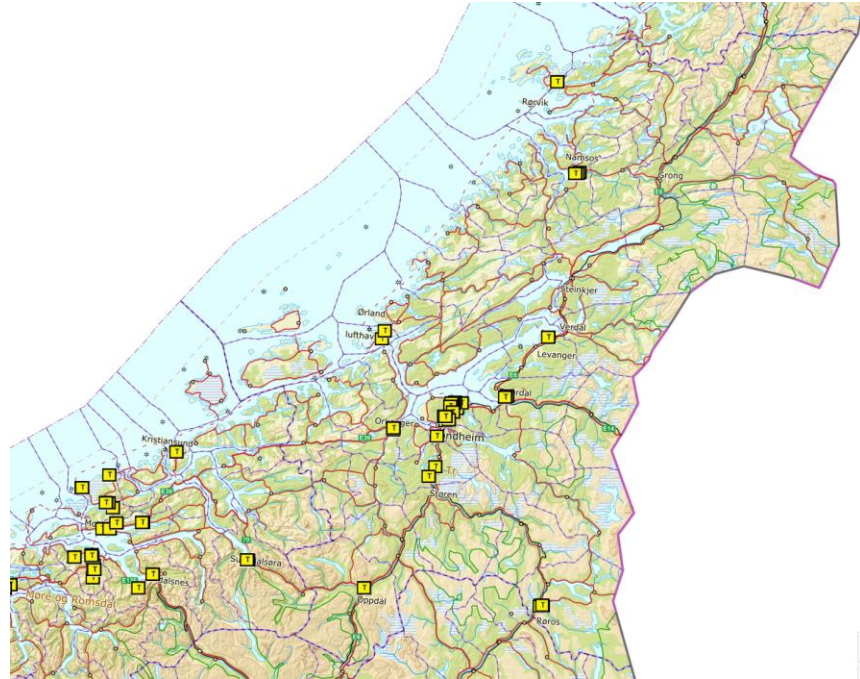
Private tilfluktsrom er bygde og dimensjonerte for å kunne gi vern for dei menneska som normalt oppheld seg på eigdommen der tilfluktsrommet er. Dei er i privat eige. Eigaren har ansvaret for vedlikehald.

VERN

Generelt kan det seiast at dei fleste vil redusere skadeverknadene frå konvensjonelle våpen, dvs. skadar som følgje av trykkbølger og splintverknader.

Der det er installert mekanisk ventilasjon med ABC-filer, vil også skadeverknadene frå kjemiske og biologiske våpen bli reduserte. Mange rom vil også medverke til å redusere strålinga frå radioaktivt nedfall, og i nokon grad direkte stråling under kjernefysiske sprengingar.

TILFUKTSROM

Offentlege tilfluktsrom